

<i>preek</i>	14 augustus 2022
<i>thema</i>	Jakob na Pniël: samen genieten van Gods zegen
<i>tekst</i>	Genesis 33:11: “Neem toch aan waarmee God mij heeft gezegend”
liturgie:	LvdK Gezang 448 (Soms groet een licht van vreugde de christen als hij zingt)
<i>gesproken votum, groet, amen</i>	Opwekking 411 (Geprezen zij de Here)
<i>gebed</i>	kinderlied: ELB 459 (Lees je bijbel, bid elke dag)
<i>King's kids naar hun club</i>	
<i>lezen Genesis 33:1-11</i>	
<i>preek</i>	Opwekking 710 (Zegen mij op de weg die ik moet gaan)
<i>geloofsbelijdenis van Nicea</i>	DNP Psalm 100 (Juich, heel de aarde, voor de HEER)
<i>gebed</i>	
<i>King's kids komen terug</i>	
<i>collecte</i>	LvdK Gezang 456:1,2 (Zegen ons, Algoede)
<i>zegen</i>	LvdK Gezang 456:3 (Amen, amen, amen!)

Waar is God in deze geschiedenis?

Ik nodig je uit om daar eens over na te denken. En bespreek dat eens met elkaar: Waar is God in deze geschiedenis?

Ik besef dat je op verschillende manieren kunt antwoorden op deze vraag:

Je let op die twee mannen en je ziet hoe goed God voor hen zorgt.

Jakob heeft een groot gezin, heel veel vee, mensen die hem helpen om voor al dat vee te zorgen. Wat is God goed geweest voor hem!

Van Esau kun je iets soortgelijks zeggen. Vierhonderd mannen heeft hij om zich heen verzameld. Blijkbaar is hij een belangrijk man geworden, echt een vorst te midden van zijn tijdgenoten. Ook hij heeft veel van God ontvangen! Ook voor hem is God goed geweest!

En samen zijn ze blij met de ontmoeting, de eerste sinds jaren! de eerste sinds de grote clash van ruim twintig jaar geleden! een ontmoeting die positief verloopt! waarbij ze elkaar huilend in de armen vallen. Wat is God goed voor hen!

Dat is de eerste manier waarop je kunt antwoorden op de vraag: Waar is God in deze geschiedenis? Maar er is nog een tweede manier, en dan kijk je vooral naar uitdrukkelijke verwijzingen naar God: naar iets wat God zegt, of naar iets wat God doet, of naar iets wat God wil. Op die tweede manier is de oogst nogal mager.

Jakob noemt Hem een paar keer:

God heeft hem kinderen gegeven (vers 5).

Zijn ontmoeting met Esau doet hem denken aan zijn ontmoeting met God (vers 10).

En: hij heeft zijn rijkdom aan God te danken (vers 11).

Maar je hoort God in deze geschiedenis niets zeggen en er wordt niets gezegd over acties van God.

Soms zie je God aan het werk maar soms moet je echt op zoek naar God.

Dat is in ons eigen leven ook zo.

Misschien is het voor jou allemaal heel duidelijk. Gefeliciteerd!

Maar er zijn ook heel wat mensen die worstelen met de vraag: Wat doet God eigenlijk in mijn leven? Je zit te zoeken, je probeert Gods hand te ontdekken in je leven, je verlangt naar helderheid over wat God van je wil maar het blijft zoeken. Wat zou het mooi zijn als je een wat directer lijntje met God had, wat meer van God kon ervaren; maar het blijft zo vaag, zo op afstand.

Misschien heb je op bepaalde momenten gemerkt dat God ingreep, dat God iets heel moois deed in je leven of dat God helderheid gaf en duidelijk een bepaalde richting wees. Zoiets is fijn; dat heb ik zelf af en toe meegemaakt. Maar vaak genoeg is het een kwestie van zoeken en tasten, in onzekerheid leven, tot een beslissing komen maar er later wellicht achter komen dat je beslissing niet goed was en dat het echt anders moet in je leven.

Je kunt ook het gevoel krijgen dat God je maar wat laat aanmodderen. En misschien heb je geen zin meer in het zoeken naar God, word je het beu, heb je zo'n gevoel van: ik trek mijn eigen plan wel want ik kan toch niet ontdekken wat God van mij wil en wat God doet in mijn leven. Als je er zó in staat, dan vind ik het geweldig dat je er toch bent!

Ik nodig je uit om met mij God bezig te zien in de ontmoeting van Jakob en Esau. En daarbij is het natuurlijk ook van belang om God bezig te zien in je eigen leven.

Misschien heb je de neiging om Jakob en Esau tegenover elkaar te zetten als de goeie en de slechterik.

Op die manier worden Jakob en Esau regelmatig tegenover elkaar gezet in de Bijbel. Ik geef een voorbeeld uit het Oude Testament en een voorbeeld uit het Nieuwe Testament. Maleachi (één van de profeten van het *Oude Testament*) is heel duidelijk. Volgens hem zegt de HEER: *Zijn Jakob en Esau geen broers? Toch heb Ik Jakob liefgehad en Esau gehaat* (Mal. 1:2-3). Helder toch? De goeie en de slechterik. De goeie (Jakob) mag rekenen op Gods liefde. En de slechterik (Esau) is een hopeloos geval want hij trekt zich van de haat van God niets aan en probeert zich eraan te ontworstelen maar het is vergeefs. Bij Maleachi is het heel duidelijk: Jakob is de goeie voor wie God zorgt en Esau is de slechterik die het wel kan schudden. En dat klinkt heel hard want je kunt je afvragen of Esau wel een reële kans gekregen heeft bij God.

In de brief aan de Hebreëën (en dat is dus een onderdeel van het *Nieuwe Testament*) kom je opnieuw die scherpe tegenstelling tussen Jakob en Esau tegen. Jakob wordt getekend als de gelovige: *Door zijn geloof kon Jakob op zijn sterfbed de beide zonen van Jozef zegenen* (Hebr. 11:21). Wat een gelovige man! echt een voorbeeld voor ons. Maar moet je 's kijken hoe Esau er in die brief afkomt: hij staat te kijk als superzondaar, als iemand die je echt niet moet volgen want hij was de man *die voor één enkel bord eten zijn eerstgeboorterecht verkocht en daarna, toen hij alsnog de zegen wilde verkrijgen, afgewezen werd; hij kon het niet meer ongedaan maken, ook al smeekte hij er in tranen om* (Hebr. 12:16-17). Pijnlijk, toch? Het zal je kind maar wezen!

Regelmatig wordt Jakob in de Bijbel getekend als de goeie en Esau als de slechterik. Hard! Maar ook: duidelijk en overzichtelijk!

En toch is het niet zo zwart-wit als je zou denken.

Daar wil ik wat voorbeelden van geven, weer uit het Oude Testament en ook uit het Nieuwe Testament.

Namens God zegt Mozes tegen de nakomelingen van Jakob: *Straks komen jullie door het gebied van jullie broeders, de afstammelingen van Esau, die in Seïr wonen. Zij zullen bang voor jullie zijn, maar jullie moeten jezelf goed in acht nemen en hen niet uitdagen. Ik geef jullie nog niet het kleinste stukje van hun land; het Seïrgebergte heb Ik immers aan Esau in eigendom gegeven* (Deut. 2:4-5). Dus: Jakob moet Esau aanvaarden en aan Esau de ruimte gunnen om te leven want God zorgt niet alleen voor Jakob (en zijn nakomelingen) maar ook voor Esau (en zijn nakomelingen). Hier is er geen sprake van dat Esau wordt veroordeeld en afgeschreven.

Een aantal jaren later maakt God dat opnieuw duidelijk. Inmiddels wonen de nakomelingen van Jakob in het goede land dat God aan hen beloofd had. Namens God zegt Jozua dan tegen hen: *Isaak gaf Ik Jakob en Esau. De twee broers worden dus naast elkaar genoemd, Jakob eerst, Esau als tweede, maar toch: gewoon naast elkaar. En dan spreekt Jozua verder, als woordvoerder van God: Esau kreeg van Mij het Seïrgebergte in*

bezit, maar Jakob en zijn zonen trokken naar Egypte. Ik heb jullie een land gegeven waarvoor jullie niets hebben hoeven te doen, steden die jullie niet hebben gebouwd en waarin jullie zomaar konden gaan wonen, wijngaarden en olijfbomen die jullie niet hebben geplant en waarvan jullie zomaar kunnen eten (Jozua 24:4,13). God legt alle nadruk op de zorg die Hij geeft aan Jakob, maar de nakomelingen van Jakob moeten daarbij niet vergeten dat God ook voor Esau zorgt.

Dat is toch wel een ontdekking! De nakomelingen van Jakob en de nakomelingen van Esau worden naast elkaar gezet als twee volken die bij elkaar horen en waaraan God zijn zorg besteedt en zijn liefde geeft.

En warempel, dat komt in het Nieuwe Testament weer terug, in de brief aan de Hebreëen want daar lezen we: *Door zijn geloof zegende Isaak Jakob en Esau, ook met het oog op de toekomst* (Hebr. 11:20). Jakob en Esau staan in Hebreëen 11 direct naast elkaar! Ze ontvangen samen de zegen!

In dit geheel moet je de ontmoeting van Jakob en Esau plaatsen.

Esau wil Jakob z'n spullen niet.

Esau maakt hiermee duidelijk: Jakob, jongen, ik vond het vreselijk dat ik die zegen niet kreeg omdat jij het had ingepikt; wat was ik woest op je; maar het is alweer zo lang geleden; ik heb het overleefd, kerel; en ik doe het uitstekend zonder de zegen die jij van mij gepikt hebt. Het is helemaal goed tussen jou en mij maar jouw spullen hoef ik echt niet.

Wat doet het Jakob pijn dat Esau zo afwerend is.

Hij voelt het in zijn heup en het trekt door zijn hele lijf heen. Deze afwerende houding van Esau is mede *zijn* schuld. Nu hij voor Esau staat voelt dat of hij voor God staat die hem ter verantwoording roept over zijn gedrag van vroeger. In de afweer van Esau voelt hij de afweer van God. Hij is op zoek naar de liefde van zijn broer omdat het pas dan echt goed is met God.

Hij dringt erop aan dat zijn broer zijn geschenken zal aannemen.

Ik kan dat zo van hem snappen! Jakob heeft God helemaal voor zich willen hebben. Hij wilde zo graag de zegen van God dat hij Esau weg probeerde te drukken. Daar voelt hij zich nu zo schuldig over. Hij is wel veranderd. Dat waar God hem mee gezegend heeft, wil hij nu delen met zijn broer. Hij wil niet langer een barrière zijn tussen God en zijn broer maar hij wil nu de opening zijn tussen God en zijn broer. De zegen van God moet via Jakob ongehinderd stromen naar zijn broer. Dat wil hij en dat zoekt hij en daarom dringt hij er zo op aan: neem het alsjeblieft aan, in Gods naam! doe het! want ik heb Gods genade ervaren! neem het toch!

Hij beseft dat ook Esau mag genieten van Gods zegen.

Het was Gods bedoeling dat Jakob voorop zou gaan maar dat betekende niet dat er voor Esau geen ruimte was bij God. Gods zegen was er ook voor Esau. Als je met Esau heel snel klaar bent, zegt dat meer van jou dan van God. Ik wil Esau's gedrag van destijds niet goedpraten want daar was heel wat op aan te merken. Maar Jakob heeft voor hem het leven niet gemakkelijker gemaakt.

Dat is echt iets om eens over na te denken. Hoe voorkom je dat je de ander wegjaagt bij God vandaan, bij Christus vandaan, weg uit de sfeer van de genade van de heilige Geest? Hoe werk je eraan mee dat je familieleden zich met jou gezegend weten door God? Hoe ondersteun je gemeenteleden die het gevoel hebben dat ze er alleen voorstaan? Wat betekenen je voor leeftijdsgenoten van je kinderen als die leeftijdsgenoten niet zo gezien zijn maar buiten de boot vallen, misschien door hun manier van doen of misschien ook wel door wie ze zijn? Hoe zorg je ervoor dat je geen *blokkade* vormt tussen God en de ander maar juist een *opening* vormt zodat Gods zegen via jou naar de ander stroomt?

Dat verlangen proef ik bij Jakob: hij wil samen met zijn broer genieten van Gods zegen! En daarom wil hij zielsgraag dat Esau datgene aanneemt waarmee God Jakob heeft gezegend.

En Esau laat zich overhalen.

Jakob doet zo zijn best dat het hem lukt om Esau te overtuigen. Esau neemt zijn geschenken aan. Hij gaat straks weer weg maar hij neemt de geschenken van Jakob mee: 200 geiten, 20 bokken, 200 ooiën, 20 rammen, 30 kamelen met hun veulens, 40 koeien, 10 stieren, 20 ezellinnen en 10 ezelschengsten. Allemaal geschenken van Jakob, teken van Gods zegen over Jakob, teken van *gedeelde* zegen; Esau mag meegenieten van Gods zegen; Jakob gunt het hem en Esau wordt daaraan herinnerd als hij de kuddes ziet.

Misschien voel jij je vooral Esau. Misschien voel je je afgewezen en gekwetst door je medechristenen: mensen die opkwamen voor hun eigen belang of voor hun eigen mening en die ter bescherming van hun eigen prettige gewoontes jou aan de kant schoven, jou het heil niet gunden, jou gewoon niet zagen, jou afschreven om wie je was of om hoe je je gedroeg. Dan hoop ik dat je mag beleven dat medechristenen hun schuld belijden tegenover jou. En ik hoop vooral dat God mensen naar je toestuurt om je te troosten en om de toegang te vinden tot je hart zodat je je laat overhalen om mee te genieten van Gods zegen.

God maakt gebruik van de dienst van mensen.

Hij zet je aan het werk. Hij wil geen onderdrukking maar Hij wil vrijheid. Hij wil geen kwaadsprekerij maar Hij wil vriendelijke taal. Hij wil dat je aan de ander geeft wat je zelf nodig hebt. Delen in overvloed, dat wil Hij. Laat je niet verlammen door de nood van miljoenen mensen die je niet kent, maar kom in beweging voor die ene bij wie je elke dag voor de deur langs loopt of aan wie je elke dag met de auto voorbijrijdt.

Gods zegen wordt groter als je er *samen* van geniet.

Dat is wat God voor ogen had toen Hij tegen de opa van Jakob en Esau (tegen Abraham) zei: *Ik zal je tot een groot volk maken, Ik zal je zegenen, je naam veel aanzien geven, een bron van zegen zul je zijn.* (Gen. 12:2).

Amen!